

Grip op ingrepen in de Zeeschelde

Van oudsher vormen de Schelde en haar zijrivieren een belangrijke economische verbinding tussen de zee en het achterland.

Verruiming van de vaargeul waarborgde toegang tot de haven van Antwerpen, de kaaien in Temse en Boom en zelfs tot Lokeren en Gent. Zandwinning hield de vaargeul op diepte. Recht-trekkingen tussen Dendermonde en Gent en tussen Waasmunster en Tielrode langs de Durme verminderden het bochtenwerk tijdens het varen. Indijking van de 'woeste gronden' onder dagelijks getij stilde de honger naar vruchtbare grond en later de nood aan ruimte voor de haven. Water van Leie en Bovenschelde moest meer en meer Gentse kanalen voeden waardoor minder water naar de Schelde stroomde.

Al deze ingrepen werden over een lange periode uitgevoerd en daarbovenop kwam dan nog de zeespiegelstijging. Het resultaat van dit alles is dat het getijregime voortdurend wijzigt, en dat ondiepe waterzones, slikken en schorren inboeten aan kwantiteit en kwaliteit. Om in te schatten welk aandeel elk van de ingrepen hier in had, berekenden de numerieke modellen van het

Waterbouwkundig Laboratorium in Borgerhout de invloed van elk type ingreep op het getij.

De wijzigingen in het getijregime werden dan zo goed als mogelijk doorvertaald naar de habitats. Op die manier werd de geschiedenis van de 19e en 20e eeuw in Schelde, Durme en Rupel onder de loep genomen.

In de stroomopwaartse delen hebben recht-trekkingen een grotere invloed op hoog- en laagwater dan de verminderde toevoer van water. Inpolderingen hebben vooral effect op het hoogwaterpeil terwijl verruiming en zandwinning ingrijpen op het laagwaterniveau.

Betere inzichten in de processen uit het verleden helpen rivierbeheerders om beter de gevolgen in te schatten wanneer ze nieuwe plannen maken voor de inrichting en het beheer van het estuarium.

Alexander Van Braeckel, alexander.vanbraeckel@inbo.be

Grote slikgebieden bij Temse voor de eerste verdieping van de vaargeul in 1969

Studiedag ecologische bosuitbreiding op sterk bemeste gronden

Vlaanderen heeft een klein en sterk versnip-perd bosareaal en bijgevolg is bosuitbreiding wenselijk. Meestal kan dit alleen op sterk bemeste landbouwgronden. De studiedag van 23 september gaat eerst in op factoren die de ontwikkeling van een ecologisch waardevolle vegetatie in nieuwe bossen kunnen vertragen of zelfs verhinderen. Vervolgens wordt aandacht besteed aan de mogelijkheden die de beheerder heeft om deze knelpunten aan te pakken, voor of tijdens de bosontwikkeling. Aan de hand van een aantal voorbeelden uit

de praktijk wordt tenslotte geïllustreerd welke nieuwe beheervormen mogelijk zijn en hoe de afweging tussen de diverse beheeropties kan worden gemaakt.

Praktisch:

23 september, Consciencegebouw, Brussel. Inschrijven kan tot 2 september via e-mail naar christel.sabbe@ugent.be met vermelding van naam en affiliatie.

Meer informatie bij Luc De Keersmaeker.

Soortenrijke glanshaver-vegetaties langs het Leiekanaal?

Een groot deel van de bermen langs het Leiekanaal wordt een tot twee keer per jaar met een klepelmaaier gemaaid volgens het berm-beheerplan opgesteld in 2005. Waterwegen en Zeekanaal NV wenst nu dit bermbeheerplan te evalueren.

De bermvegetatie wordt daarom nu opgevolgd via vegetatieopnames op vastgelegde locaties. Gezien het veelvuldig voorkomen van glanshavervegetatie op de Leiebermen wordt nagegaan in hoeverre deze vegetatie evolueert naar ecologisch goed ontwikkeld Arrhenaterion (habitattype 6510). Vervolgens wordt bekeken of er een verschil is tussen de ecologische kwaliteit van glanshavergrasland bij een en twee maal maaien per jaar.

De vegetatie zal twee keer worden opgemeten verspreid over vier jaar. In 2010 werden voor de eerste maal vegetatieopnames gemaakt zowel in trajecten met één als met twee maai-beurten per jaar.

Uit de vegetatieanalyse blijkt dat trajecten met één maaibeurt niet significant verschillen van trajecten met twee maai-beurten. We zijn nog vrij ver verwijderd van een ecologisch goed ontwikkeld Arrhenaterion door een hoge bedekking storingsindicatoren en een lage bedekking van sleutelsoorten. De weinige sleutelsoorten, vooral knoopkruid en peen, van het Arrhenaterion kwamen voornamelijk voor in de stukken die één keer werden gemaaid. Beschaduwing, de breedte van de berm en het maaieregime (rekening houdend met een verschillende uitgangssituatie) blijken geen krachtige verklarende variabelen te zijn. Een opvolging in de tijd zal meer informatie geven in welke mate het maai-beheer bijdraagt tot de evolutie naar soortenrijke glanshavergraslanden en in hoeverre de trajecten met een en twee jaarlijkse maai-beurten verschillend evolueren.

Maud Raman & Andy Van Kerckvoorde, 2010. Evaluatie bermbeheerplan van de gekanaliseerde Leie. Intern rapport van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, INBO. IR.2010.33.

Maud Raman, maud.raman@inbo.be
Andy Van Kerckvoorde, andy.vankerckvoorde@inbo.be